

CHALMERS
UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

Flerspråkig konstruktikografi med hjälp av språkneutrala jämförelsebegrepp

Downloaded from: <https://research.chalmers.se>, 2025-02-23 08:50 UTC

Citation for the original published paper (version of record):

Lyngfelt, B., Andréasson, M., Blensenius, K. et al (2024). Flerspråkig konstruktikografi med hjälp av språkneutrala jämförelsebegrepp. Svenskans beskrivning. Förhandlingar vid trettioåttonde sammankomsten, del 1

N.B. When citing this work, cite the original published paper.

Flerspråkig konstruktikografi med hjälp av språkneutrala jämförelsebegrepp

Benjamin Lyngfelt, Maia Andréasson, Kristian Blensenius,
Linnéa Bäckström, Steffen Höder, Peter Ljunglöf & Jonatan
Uppström

1 Inledning¹

Som komplement till traditionella grammatikor och ordböcker har man börjat utveckla s.k. *konstruktikon*, dvs. digitala samlingar med beskrivningar av språkliga konstruktioner (t.ex. Fillmore m.fl. 2012, Lyngfelt m.fl. 2018a, Ziem m.fl. u.u.). Det finns nu sådana konstruktikon under uppbyggnad för åtminstone ett halvdussin olika språk – däribland svenska (Lyngfelt m.fl. 2014; 2018b; för en översikt, se Borin & Lyngfelt u.u.). Primärt har dessa konstruktikon utvecklats som enspråkiga resurser för t.ex. språkteknologiska och pedagogiska ändamål, men det pågår också ett internationellt samarbete för att utveckla flerspråkiga tillämpningar.

I den här artikeln presenterar vi en modell för att relatera mer eller mindre likartade konstruktioner i olika språk via s.k. jämförelsebegrepp (eng. *comparative concepts*, t.ex. Haspelmath 2010). Dessa lånar vi dels från språktypologi (Croft 2022), dels från ramsemantik (Fillmore & Baker 2010). Modellen är utvecklad i samarbete mellan den svenska och den brasilianska konstruktikonredaktionen (Lyngfelt m.fl. 2022).

Vi inleder med att introducera konstruktioner och konstruktikon i avsnitt 2, varefter förutsättningar för och tidigare ansatser till flerspråkig konstruktikografi kort diskuteras i avsnitt 3. Jämförelsebegrepp som

¹ Det arbete som presenteras i den här artikeln bedrivs inom projektet *Språkliga nätverk, inom och mellan språk*, som finansieras av Riksbankens jubileumsfond (P21-0473). Vi vill tacka två anonyma granskare för konstruktiva synpunkter på en tidigare version av artikeln.

sådana introduceras i avsnitt 4 och själva länkningsmodellen i avsnitt 5, som också avslutar artikeln.

2 Konstruktionsgrammatik, konstruktioner och konstruktikon

I traditionella beskrivningar av språkssystemet är det vanligt att grammatik och lexikon hanteras separat från varandra. Grammatiken beskrivs då som ett system med generella regler för t.ex. morfologi, frasstruktur och ledföljd, medan lexikonet snarare beskrivs mer atomiskt, t.ex. i en ordbok, där varje ord utgör en enskild post i en lista. Inom konstruktionsgrammatik görs inte denna uppdelning, utan ett grundantagande är att hela språkssystemet är uppbyggt av *konstruktioner*, som kan beskrivas som konventionaliserade förbindelser mellan form och funktion (Goldberg 2013:17). De kan vara mer eller mindre schematiska till sin natur, och mer eller mindre komplexa i sin uppbyggnad: allmänna kategorier som nominalfras och samordning, idiom som *lägga (alla) korten/papperen på bordet*, delvis schematiska strukturer som *ju X-are desto Y-are* osv.

En fördel med nämnda icke-modulära syn på språk är bl.a. att den lämpar sig väl för att beskriva frekventa mönster som kombinerar såväl lexikala som grammatiska drag. Ett exempel på en sådan konstruktion är *X för X*-mönstret som presenteras i exempel (1).

(1) *X för X*-konstruktionen

- a. ***Bit för bit*** avslöjas lögnerna.
- b. *Vi går igenom allt **steg för steg**.*
- c. ***Lag för lag***: Så gick det i kvalet!

I konstruktionen kombineras två instanser av samma substantiv med en mellanliggande preposition, *för*. Två mycket vanliga exempel på detta presenteras i (1a) och (1b). Syntaktiskt skulle konstruktionen kunna ses som en nominalfras med ett prepositionsattribut, men det är svårt att se hur en sådan efterställd prepositionsfras skulle kunna vara en bestämning till substantivet. I just *X för X*-konstruktionen kopplas dessutom en adverbial betydelse till konstruktionen: 'en process där samma typ av moment återkommer, en period i taget' (del av

definitionen hämtad från Svenskt konstruktikon)². Att konstruktionen är produktiv kan vi kanske framför allt se i språkprov som det i (1c), där *Lag för lag* anger hur resultaten i ett kvalspel presenteras.

Inom konstruktionsgrammatiken ses hela språksystemet som ett nätverk av konstruktioner, ett nätverk som bildar ett mentalt konstruktikon. Vår mentala grammatik går givetvis aldrig att beskriva i sin helhet, men i tillämpad lingvistisk praktik, s.k. *konstruktikografi*, konstrueras deskriptiva konstruktikon. Ett sådant konstruktikon är en digital samling konstruktionsbeskrivningar, som försöker spegla en relevant delmängd av språkbrukares mentala konstruktikon. Förutom för svenska är deskriptiva konstruktikon under uppbyggnad för flera andra språk: engelska, japanska, (brasiliansk) portugisiska, ryska och tyska.

Det svenska konstruktikonet skapades i samband med ett RJ-projekt 2013–2016. Det är i dagsläget en online-databas med cirka 400 svenska konstruktionsbeskrivningar, som finns fritt tillgänglig på nätet via Språkbanken Text. Det är avsett som en allmän resurs för språkvetenskap, språkteknologi och språkutbildning, med ett särskilt delsyfte att behandla konstruktioner som är problematiska ur inlärarsynpunkt. Konstruktikonet är fortfarande under utveckling, och både format och beskrivningar är i viss mån preliminära och kan behöva uppdateras. Det är alltså ännu inte ett fullödigt konstruktikon, utan är i nuvarande skick huvudsakligen snarare en lista med svenska konstruktionsbeskrivningar än ett sammanhängande nätverk av konstruktioner.

Vi har därför påbörjat ett arbete med att uppgradera det svenska konstruktikonet till ett sammanhängande och mer heltäckande konstruktionsnätverk för svenska. Även detta arbete finansieras av RJ, och i projektet ingår också utveckling av en modell för att länka de svenska konstruktionsbeskrivningarna till likartade konstruktioner i andra språk. Det är den modellen som presenteras i den här artikeln.

² <https://spraakbanken.gu.se/konstruktikon>

3 På väg mot flerspråkig konstruktikografi

När det byggs konstruktikon för flera olika språk uppstår möjligheter att utveckla flerspråkiga tillämpningar, där man etablerar relationer mellan likartade konstruktioner i olika språk till stöd för allt från maskinöversättning till L2-undervisning. Med sådana mål i sikte har man prövat två typer av strategier:

- direkta jämförelser mellan enskilda konstruktioner i syfte att etablera ett slags ekvivalensrelationer, ungefär enligt etablerad praxis i två- och flerspråkig lexikografi
- indirekta kopplingar via någon form av språkneutral jämförelsebas

Strategin med direkta jämförelser var den som prövades först (Bäckström m.fl. 2014; Laviola 2015; Lyngfelt m.fl. 2018c), och erfarenheterna från dessa undersökningar diskuteras i avsnitt 3.1. Strategin att gå via en språkneutral jämförelsebas är vad vi inriktar oss på i föreliggande artikel; den diskuteras som allmän strategi i avsnitt 3.2, varefter en specifik länkingsmodell enligt sådana principer presenteras i avsnitt 5.

3.1 Direkta jämförelser mellan konstruktioner

Inom flerspråkig lexikografi strävar man främst efter att etablera funktionell ekvivalens mellan lexikala uttryck i de berörda språken (t.ex. Svensén 2004). Utifrån ett givet lexikalt uttryck i källspråket etablerar man förbindelser till ett eller flera lexikala uttryck i målspråket som har ungefär samma betydelse eller funktion, grovt förenklat. I praktiken är det förstås mer komplicerat än så (Adamska-Sałaciak 2010), men detta är uppgiftens kärna.

Motsvarande uppgift inom flerspråkig konstruktikografi är mer komplex, eftersom man i större utsträckning behöver hantera skillnader i både form och funktion. De konstruktioner som jämförs kan alltså vara både mer eller mindre funktionellt ekvivalenta och mer eller mindre formellt (morfosyntaktiskt) lika. Därtill saknas etablerad praxis för hur konstruktionernas egenskaper ska representeras i ett hanterligt konstruktikonformat.

Att konstruktioner uppvisar likheter och skillnader i flera dimensioner innebär i sin tur att de kan grupperas på tämligen olika vis. I vilken utsträckning konstruktionerna organiseras enligt formella respektive funktionella egenskaper får stora konsekvenser för vilka kategorier som urskiljs och därmed för vilka enheter som ska jämföras.³

Slutligen är samtliga konstruktikon än så länge små, med begränsad och inte minst ojämn täckning. Det är därmed snarare regel än undantag att en konstruktionsbeskrivning i källspråket saknar motsvarighet i målspråkets konstruktikon även om en motsvarande konstruktion förekommer i målspråket som sådant.

Ändå har de jämförelser som gjorts gett tämligen lovande utfall, åtminstone sett till resultatet. I en serie studier har samtliga konstruktikon i Berkeleys engelska konstruktikon (Fillmore m.fl. 2012) – ca 70 stycken – jämförts med först svenska (Bäckström m.fl. 2014), sedan brasiliansk portugisiska (Laviola 2015) och slutligen alla tre språken tillsammans (Lyngfelt m.fl. 2018c). För nästan samtliga konstruktikon i det engelska konstruktikonet gick det att identifiera likartade motsvarigheter i både svenska och brasiliansk portugisiska.

Däremot var utfallet mindre uppmuntrande från ett metodologiskt perspektiv. För det första var jämförelserna enkelriktade och blev därmed vinklade inte bara mot engelska utan också mot den grammatiska organisationen av Berkeleys konstruktikon. För ett mer rättvisande resultat skulle man också behöva utföra motsvarande jämförelser i motsatt riktning – och dessutom mellan svenska och brasiliansk

³ Exempelvis ingår i Berkeleys engelska konstruktikon en grupp konstruktioner som definieras formellt av inversion mellan subjekt och hjälpverb men där de olika undertyperna har vitt skilda funktioner, såsom optativ (*May the force be with you*), negerad emfatisk imperativ (*Don't you dare move, boy!*) och villkorsbisatis (*Should these objectives not be realized, we shall not hesitate to resign*) m.m. (Fillmore m.fl. 2012). Typen matchar dåligt mot både portugisiska, där inversion av det här slaget helt saknas; och svenska, där inversion är ett mycket bredare fenomen som inte enbart gäller hjälpverb. Om dessa konstruktioner istället grupperas efter funktion blir jämförelsemöjligheterna bättre (jfr Lyngfelt m.fl. 2018c).

portugisiska utan att gå via engelska (Lyngfelt m.fl. 2022:108f.). För det andra var jämförelserna mycket tidskrävande; att identifiera möjliga konstruktionsmotsvarigheter gick relativt smidigt, men att utforska formella och särskilt funktionella likheter och skillnader tog desto längre tid.

I kombination blir dessa två problem diskvalificerande för tillämpning i större skala. När det tar för lång tid redan med enkelriktade jämförelser mellan såpass få konstruktioner är det inte realistiskt genomförbart att tillämpa samma metod på jämförelser mellan en större mängd konstruktioner, i fler språk och dessutom i samtliga riktningar mellan språken.

Kontentan av dessa studier blir därmed tudelad. Å ena sidan: det faktum att konstruktionella motsvarigheter kunde etableras i så stor utsträckning tyder på att flerspråkig länkning mellan konstruktikon för olika språk förefaller vara värt att genomföra – eller åtminstone utforska vidare. Å andra sidan: de metodologiska problemen tyder på att det i så fall bör göras på ett annat sätt.

3.2 Partiella kopplingar via gemensamma egenskaper

Som alternativ till direkta jämförelser mellan enskilda konstruktioner kan konstruktioner relateras indirekt, via gemensamma egenskaper. Man definierar då en uppsättning relevanta egenskaper, och olika konstruktioner länkas till de egenskaper som passar in på dem – och därmed indirekt till andra konstruktioner med samma egenskap. Länkarna utgör partiella förbindelser, genom att varje länk enbart avser en enda egenskap. Närbesläktade konstruktioner har dock rimligen fler gemensamma egenskaper och förenas därmed genom fler länkar.

De egenskaper som länkarna grundas på kan t.ex. avse grammatisk kategori (*nominalfras, bisats*), funktionella egenskaper (*jämförelse, resultativ, tidsuttryck*), form (*sammansättning, samordning*) ingående konstruktionselement (*reflexiv, partikel, ellips*) osv. Som synes handlar det om ungefär samma typer av egenskaper som traditionellt brukar användas för att sortera och karakterisera grammatiska strukturer. Skillnaden ligger i användningen, att egenskaperna i en länkingsmodell

används för att etablera ett nätverk av förbindelser mellan konstruktioner.

Ett sådant system för svenska började utvecklas redan i Svenskt konstruktikon 1.0 (Lyngfelt m.fl. 2018b). Där länkas varje konstruktion till flera s.k. typer, som definierar olika konstruktionsegenskaper. Systemet har ännu inte utvecklats fullt ut, vare sig med avseende på typegenskaperna eller länkningen, men utgör en god grund för det fortsatta arbetet. I det ryska konstruktikonet har man byggt vidare på idén och utvecklat ett mer genomarbetat system av framför allt semantiska egenskaper (Endresen m.fl. u.u.).

Både den svenska och den ryska modellen är dock primärt utformade med avseende på respektive enskilt språk (även om det ryska konstruktikonet innehåller kopplingar till engelska och norska). Idealet för flerspråkig konstruktikografi vore en mer språkneutral jämförelsebas.

4 Jämförelsebegrepp (*comparative concepts*, CC)

För att kunna jämföra och länka konstruktioner i olika språk, utan slagsida åt något av språken, behöver vi som sagt en språkneutral bas för jämförelsen. Som sådan använder vi s.k. *jämförelsebegrepp* (eng. *comparative concepts*) av det slag som används inom språktypologi (Haspelmath 2010; Croft 2022 m.fl.).

Jämförelsebegrepp är vedertagna lingvistiska begrepp som 'causative', 'cleft', 'deictic', 'pronoun', 'reflexive', 'relative clause', 'stative' och 'topic' – med den väsentliga skillnaden gentemot språkspecifika kategorier att de är språkneutralt definierade, företrädesvis utifrån typologisk forskning. Jämförelsebegreppet 'relative clause' är alltså inte det samma som t.ex. en svensk relativsats, men det avser egenskaper som delas av relativsatser i svenska och andra språk, liksom av en del strukturer som kanske inte skulle räknas som relativsatser enligt svenska kriterier. Inte heller är jämförelsebegreppen avsedda att vara universalier eller att tillskrivas någon psykologisk status; deras uppgift är att fungera som språkneutral jämförelsebas, varken mer eller mindre (Haspelmath 2010).

I den länkningsmodell som presenteras i avsnitt 5 nedan används jämförelsebegrepp från två olika källor: Croft (2022) och FrameNet. De beskrivs närmare i avsnitt 4.1 respektive 4.2.

4.1 Språktypologiska jämförelsebegrepp

Croft (2022) är en lärobok i morfosyntax från ett språktypologiskt perspektiv, till vilken Croft har sammanställt en omfattande uppsättning jämförelsebegrepp. Sammanställningen utgår från gällande praxis inom språktypologi och fungerar som termlista (med definitioner) till läroboken. Av allt att döma är denna begreppsupsättning sällsynt väl lämpad för flerspråkig konstruktikografi, av två skäl:

För det första är det i det närmaste unikt med en såpass omfattande och samtidigt koherent sammanställning av jämförelsebegrepp (fortsättningsvis CC:s, för *comparative concepts*). Sammanställningen är ett ambitiöst försök att spegla rådande forskningsläge inom språktypologi och omfattar inte mindre än 800 CC:s. Vid sammanställningen har Croft dessutom harmoniserat begrepp och definitioner till ett sammanhängande system.

För det andra är Crofts jämförelsebegrepp definierade och organiserade från ett konstruktionsperspektiv. De är indelade i fyra typer:

- konstruktioner (CC-cxn): *clause, comparative cxn, intransitive cxn, pronoun*
- strategier (CC-str): *cleft strategy, complementizer, compounding, copula*
- semantiskt innehåll (CC-sem): *agent, degree, deixis/deictic, deontic modality, inanimate*
- informationspaketering (CC-inf): *contrast, figure-ground, modification, topic*

För att börja med de sistnämnda är både CC-sem och CC-inf funktionella begrepp, dvs. gäller betydelse och funktion hos konstruktioner. CC-sem avser *vad*, alltså det semantiska innehåll som beskrivs, befrågas osv. – medan CC-inf avser *hur* detta innehåll förpackas. Exempelvis uttrycker både verb och verbalsubstantiv samma typ av

innehåll (CC-sem: *event*) men förpackar det innehållet på olika sätt (CC-inf: *predication* resp. *reference*) (Croft 2022).

Konstruktioner och strategier (CC-cxn resp. CC-str) är hybridbegrepp i den meningen att de avser både form och funktion. Med andra ord är båda typerna just konstruktioner i konstruktionsgrammatisk mening. Återigen är distinktionen att CC-cxn definierar *vad* och CC-str definierar *hur*. Exempelvis finns det konstruktioner för s.k. *property predication* (CC-cxn) i svenska, engelska och ryska; se exempel (2) nedan. De skiljer sig dock åt bl.a. genom att svenska och engelska (2a–b) använder en konstruktion med kopulaverb, till skillnad från ryskan (2c) som saknar kopulaverb.

- (2) a. taggarna är vassa (svenska / CC-str: *verbal copula*)
b. the thorns are sharp (engelska / CC-str: *verbal copula*)
c. шипы острые (ryska / CC-str: *zero strategy*)
shipy ostryye
taggar vassa

De tre språkspecifika konstruktionerna i (2) instansierar samma CC-konstruktion, *property predication*, men gör det genom olika strategier. Att både språkspecifika mönster och jämförelsebegrepp (CC:s) behandlas som konstruktioner gör systemet begreppsligt koherent, men samtidigt kanske terminologiskt förvirrande. Förhållandet mellan dem är ungefär följande:

en språkspecifik konstruktion \approx en CC-cxn + en eller flera CC-str +
diverse språkspecifika egenskaper
som inte täcks av befintliga CC:s

Observera att språkspecifika konstruktioner typiskt har en del egenskaper som inte täcks av (befintliga) jämförelsebegrepp. Både den svenska konstruktionen i (2a) och den engelska i (2b) använder en strategi med kopulaverb. De uppvisar också numeruskongruens, vilket delvis täcks av strategin *indexation feature*. Denna CC-str särskiljer dock inte huruvida kongruensen markeras på verbet som i engelskan eller adjektivet som i svenskan, inte heller mellan kongruens i numerus, genus, person osv.

Att relatera konstruktioner i olika språk via CC:s upprättat alltså enbart partiella förbindelser, inte ekvivalenspar, även om nära besläktade konstruktioner normalt har flera CC:s gemensamma. Detta är förstås en begränsning hos den länkningsmodell som vi presenterar i avsnitt 5, men det är också ett erkännande av en av språktypologins fundamentala insikter: "[...] to accept that language comparison is necessarily partial." (Haspelmath 2016:300).

4.2 Ramar

Ytterligare en resurs i länkningsmodellen är FrameNet,⁴ en semantisk och lexikografisk resurs som bygger på ramsemantik (t.ex. Fillmore 1982, Fillmore & Baker 2010). Enligt denna semantiska teori ligger ords betydelser i de semantiska ramar (eng. *frames*) som orden (eller *lexikala enheter*) framkallar. De semantiska ramarna kan sägas beskriva situationer och deltagare, eller *ramelement*, i dessa situationer. Ramelementen motsvarar det som traditionellt kallas semantiska roller, fast definierade i förhållande till respektive ram.

En typisk användning av verbet *ge* beskriver till exempel en överföringssituation med en givare, en mottagare och något som transfereras från givaren till mottagaren. I FrameNet beskrivs sådana situationer genom den semantiska ramen Giving. Här motsvaras givaren, mottagaren och det som transfereras av ramelementen Donor, Recipient respektive Theme. Ramen Giving framkallas av flera lexikala enheter vid sidan av *ge*, bland annat *muta* och *skänka*, men även av andra ordklasser med samma ramelement, såsom *gåva* och *present*.

Den ursprungliga FrameNet-resursen är Berkeley English FrameNet (Fillmore & Atkins 1992). Den är utformad för engelska, närmare bestämt för engelsk lexikografi, men sedan dess har FrameNet-resurser utvecklats även för andra språk, bland annat svenska⁵ (för en översikt, se Borin & Lyngfelt, u.u.). Inte minst har FrameNet använts eller föreslagits som jämförelsebas inom såväl flerspråkig lexikografi (Boas 2009; Czulo m.fl. 2019; Torrent m.fl. 2018) som

⁴ <https://framenet.icsi.berkeley.edu>

⁵ SweFN (Svenskt frasnät): <https://spraakbanken.gu.se/resurser/swefn>

konstruktionsgrammatik (Boas 2010; Bäckström m.fl. 2014). Ramarna är alltså inte från början utvecklade som jämförelsebegrepp, men det är så vi kommer att använda dem.

Flerspråkig tillämpning av ramar, inom såväl lexikografi som konstruktikografi, bygger på tre principer:

- a) att konstruktionerna/orden länkas via sin betydelse/funktion, så som den uttrycks av en ram
- b) att samma ramar tillämpas för de berörda språken
- c) att skillnader mellan språken tillskrivs de specifika konstruktioner/ord som länkas till ramarna

Inom båda fälten förutsätts förstås också att de aktuella betydelserna täcks av befintliga ramar, vilket dock är ett väsentligt större problem inom konstruktikografi eftersom FrameNet primärt är utformat för att hantera lexikal betydelse. Konstruktionsmönster för abstrakta syntaktiska relationer och diskursmönster fordrar andra typer av ramar än de som ingår i FrameNet idag (Lyngfelt m.fl. 2018b, Ohara 2018; Czulo m.fl. 2020).

5 En CC-baserad länkningsmodell

I samarbete med brasilianska kollegor (se Lyngfelt m.fl. 2022) har vi utarbetat en länkningsmodell för att relatera olika konstruktioner med hjälp av jämförelsebegrepp (*comparative concepts*, CC:s), såväl inom som mellan språk. Modellen innehåller både språktypologiskt baserade CC:s enligt Croft (2022) och semantiska ramar från FrameNet (Fillmore & Baker 2010), inalles fem olika typer, närmare beskrivna i avsnitt 4 ovan:

- konstruktioner (CC-cxn)
- strategier (CC-str)
- semantiskt innehåll (CC-sem)
- informationspaketering (CC-inf)
- semantiska ramar (CC-fr)

Tillsammans utgör de en kraftfull och flexibel jämförelsebas som kan anpassas till olika användare och intressen, genom att konstruktioner och konstruktionselement kan relateras utifrån betydelse, funktion, morfosyntaktiska egenskaper eller valfri kombination därav. Man kan utgå från givna konstruktioner och relatera dem till andra konstruktioner de delar vissa egenskaper med – eller från ett givet jämförelsebegrepp och identifiera olika konstruktioner som länkar till detta.

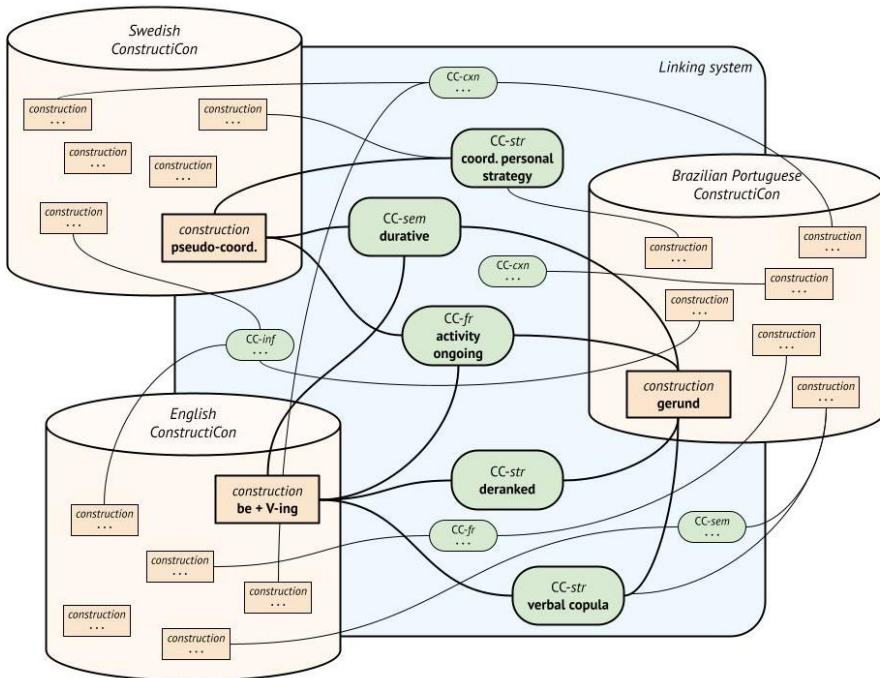
En databas för jämförelsebegrepp är under uppbyggnad och kommer att publiceras inom den lexikala infrastrukturen Karp hos Språkbanken Text⁶ vid Göteborgs universitet. Samtidigt har vi påbörjat arbetet att länka konstruktioner och konstruktionselement i det svenska konstruktikonet till jämförelsebegrepp. På motsvarande sätt kommer andra konstruktikon att länka sina konstruktioner till CC-databasen. Alla dessa länkar kommer att kunna presenteras automatiskt i olika vyer beroende på användarens önskemål.

Som illustration av modellen kan vi utgå från progressiva konstruktioner i engelska, (brasiliansk) portugisiska och svenska:

- (3) a. Engelska: kopulaverb + presens particip (*be V-ing*): *is reading*
- b. Portugisiska: kopulaverb + gerundium (*estar V-ndo*): *está lendo*
- c. Svenska: pseudosamordning (*V och V*): *sitter och läser*

Som illustreras i (3) kan man på både engelska och portugisiska uttrycka progressiv betydelse med hjälp av kopulaverb och particip/gerundium. I svenska har vi ingen sådan generell progressiv konstruktion, men kan uttrycka liknande betydelse bl.a. genom pseudosamordning (Blensenius 2015). En jämförelse mellan dessa strukturer via jämförelsebegrepp kan visualiseras som i figur 1:

⁶ Karp hos Språkbanken Text: <https://spraakbanken.gu.se/verktyg/karp>

Figur 1. En CC-baserad länkningsmodell (jfr Lyngfelt m.fl. 2022:119).

Cylindrarna i figur 1 representerar olika konstruktikon, vars respektive konstruktioner relateras via jämförelsebegrepp i det mellanliggande fältet, som utgör länkningsmodellen. Samtliga konstruktioner i exempel (3) ovan har progressiv betydelse, och länkas därför till *durative* (CC-sem) och *activity ongoing* (CC-fr).⁷

De engelska och portugisiska konstruktionerna förenas dessutom av strategierna *deranked* (*predicate*) och *verbal copula*, medan den svenska istället använder en samordningsstrategi.

⁷ Det råder ett visst överlapp mellan CC-sem och CC-fr, vilka båda avser semantiska egenskaper. Överlappet är dock bara partiellt, och det finns även rent praktiska skäl att inkludera båda typerna – exempelvis att flera konstruktikon redan innehåller länkar mellan konstruktioner och ramar (se Lyngfelt m.fl. 2022 för utförligare motivering och diskussion).

Som tidigare nämnts representerar länkarna *partiell* överensstämmelse, inte ekvivalens. Konstruktioner kan ha vissa CC:s gemensamma och samtidigt skilja sig med avseende på andra. Sådana kopplingar kan vara användbara för vissa syften men otillräckliga för andra. För den som eftersträvar mer detaljerade jämförelser kan länkingsmodellen tjäna som ett första steg, och identifiera berörda konstruktioner och relationer som sedan kan ligga till grund för fördjupade jämförelser. Notera också att modellen även kan tillämpas på jämförelser med eller mellan konstruktioner som (ännu?) inte ingår i något konstruktikon.

Modellens användbarhet begränsas naturligtvis av den empiriska täckningen hos befintliga konstruktikon, som än så länge är tämligen blygsam. Inte minst därför är det en väsentlig fördel att det utan problem går att inkorporera fler konstruktioner, fler länkar och rentav fler språk. När nya konstruktioner länkas till systemet etableras förbindelser till alla konstruktioner som sedan tidigare är länkade till samma jämförelsebegrepp. Det vi föreslår är alltså en flexibel länkingsmodell med växtmån. Med tanke på att flerspråkig konstruktikografi ännu befinner sig i ett såpass tidigt skede av sin utveckling framstår just flexibilitet och växtmån som särskilt önskvärt.

Litteratur

- Adamska-Sałaciak, Arleta. 2010. Examining equivalence. *International Journal of Lexicography* 23. S. 387–409.
- Blensenius, Kristian. 2015. *Progressive constructions in Swedish* (Göteborgsstudier i nordisk språkvetenskap 25). Institutionen för svenska språket, Göteborgs universitet.
- Boas, Hans C (red.). 2009. *Multilingual FrameNets in Computational Lexicography: Methods and Applications*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter.
- Boas, Hans C (red.). 2010. *Contrastive Construction Grammar*. Amsterdam: John Benjamins.
- Borin, Lars & Lyngfelt, Benjamin. Under utgivning. Framenets and constructiCons. I: Fried, Mirjam & Nikiforidou, Kiki (red.), *The*

Cambridge Handbook of Construction Grammar. Cambridge: Cambridge University Press.

Bäckström, Linnéa, Lyngfelt, Benjamin & Sköldberg, Emma. 2014. Towards Interlingual Constructicography. On correspondence between construction resources for English and Swedish. *Constructions and Frames* 6. S. 9–32.

Croft, William. 2022. *Morphosyntax: constructions of the world's languages*. Cambridge: Cambridge University Press.

Czulo, Oliver, Torrent, Tiago Timponi, Matos, Ely, Diniz da Costa, Alexandre & Kar, Debanjana. 2019. Designing a frame-semantic machine translation evaluation metric. I: *Proceedings of the 2nd Workshop on Human-Informed Translation and Interpreting Technology (HiT-IT 2019)*. Varna, Bulgarien: HiT-IT. S. 28–35.

Czulo, Oliver, Ziem, Alexander & Torrent, Tiago Timponi. 2020. Beyond lexical semantics: notes on pragmatic frames. I: *Proceedings of the LREC International FrameNet Workshop 2020: Towards a Global, Multilingual FrameNet*. Marseille: ELRA. S. 1–7.

Endresen, Anna, Janda, Laura A, Zhukova, Valentina, Mordashova, Daria & Rakhilina, Ekaterina. Under utgivning. Turning a list into a network via family-based expansion of the Russian Construction. I: Ziem, Alexander, Willich, Alexander & Michel, Sascha (red.). *Constructing constructions*. Amsterdam: John Benjamins.

Fillmore, Charles J. 1982. Frame Semantics. I: Linguistic Society of Korea (red.), *Linguistics in the Morning Calm*. Seoul: Hanshin. S. 111–138.

Fillmore, Charles J & Baker, Collin. 2010. A frames approach to semantic analysis. I: Heine, Bernd & Narrog, Heike (red.), *The Oxford Handbook of Linguistic Analysis*. Oxford: Oxford University Press. S. 313–340.

Fillmore, Charles J & Atkins, Beryl T. 1992. Toward a Frame-Based Lexicon: the Semantics of RISK and its Neighbors. I: Adrienne Lehrer & Kittay, Eva Feder (red.), *Frames, Fields and Contrasts. New Essays in Semantic and Lexical Organization*. Hillsdale: Erlbaum Associates. S. 75–102.

- Fillmore, Charles J, Lee-Goldman, Russell & Rhomieux, Russell. 2012. The FrameNet Constructicon. I: Boas, Hans C & Sag, Ivan A (red.), *Sign-Based Construction Grammar*. Stanford: CSLI Publications. S. 309–372.
- Goldberg, Adele E. 2013. Constructionist approaches. I: Hoffmann, Thomas & Trousdale, Graeme (red.), *The Oxford Handbook of Construction Grammar*. Oxford: Oxford University Press. S. 15–31.
- Haspelmath, Martin. 2010. Comparative concepts and descriptive categories in crosslinguistic studies. *Language* 86. S. 663–687.
- Haspelmath, Martin. 2016. The challenge of making language description and comparison mutually beneficial. *Linguistic Typology* 20. S. 299–303.
- Laviola, Adrieli. 2015. Frames e Construções em Contraste: uma análise comparativa português-inglês no tangente à implementação de constructions. MA Thesis, Federal University of Juiz de Fora.
- Lyngfelt, Benjamin, Borin, Lars, Bäckström, Linnéa, Forsberg, Markus, Olsson, Leif-Jöran, Prentice, Julia, Rydstedt, Rudolf, Sköldberg, Emma, Tingsell, Sofia & Uppström, Jonatan. 2014: Ett svenskt konstruktikon: grammatik möter lexikon. *Svenskans beskrivning* 33. S. 268–279.
- Lyngfelt, Benjamin, Borin, Lars, Ohara, Kyoko & Torrent, Tiago Timponi (red.). 2018a. *Constructicography: Constructicon development across languages*. Amsterdam: John Benjamins.
- Lyngfelt, Benjamin, Bäckström, Linnéa, Borin, Lars, Ehrlemark, Anna & Rydstedt, Rudolf. 2018b. Constructicography at work. Theory meets practice in the Swedish constructicon. I: Lyngfelt, Benjamin m.fl. (red.) 2018a. S. 41–106.
- Lyngfelt, Benjamin, Torrent, Tiago Timponi, Laviola, Adrieli, Bäckström, Linnéa, Hannesdóttir Anna Helga & Matos, Ely Edison. 2018c. Aligning constructicons across languages: A trilingual comparison between English, Swedish, and Brazilian Portuguese. I: Lyngfelt, Benjamin m.fl. (red.) 2018a. S. 255–302.

- Lyngfelt, Benjamin, Torrent, Tiago Timponi, Matos, Ely Edison & Bäckström, Linnéa. 2022. Comparative Concepts as a resource for Multilingual Constructicography. I: Blensenius, Kristian (red.), *Va-lency and constructions. Perspectives on combining words*. Göteborg: MASO. S. 101–129.
- Ohara, Kyoko. 2018. Relations between frames and constructions. I: Lyngfelt, Benjamin m.fl. (red.) 2018a. S. 141–163.
- Svensén, Bo. 2004. *Handbok i lexikografi. Ordböcker och ordboksarbete i teori och praktik*. Stockholm: Norstedts akademiska förlag.
- Torrent, Tiago Timponi, Ellsworth, Michael, Baker, Collin F. & Matos, Ely Edison. 2018. The Multilingual FrameNet Shared Annotation Task: a preliminary report. I: *Proceedings of the LREC 2018 International FrameNet Workshop: Multilingual Framenets and Constructicons (IFNW 2018)*. Miyazaki, Japan: ELRA. S. 62–68.
- Ziem, Alexander, Willich, Alexander & Michel, Sascha (red.). Under utgivning. *Constructing constructicons*. Amsterdam: John Benjamins.